

Dönem : 1
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 773

Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 23, 27 ve 61 nci maddelerinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 17 Aralık 1963 tarihli 1991 (XVIII) sayılı Kararıyla değiştirilmiş olan şekillerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/695)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2280/1962

9 . 6 . 1964

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 5 . 6 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 23, 27 ve 61 nci maddelerinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 17 Aralık 1963 tarihli ve 1991 (XVIII) sayılı Kararıyla değiştirilmiş olan şekillerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» gerekçesi ve eki ile birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü

Başbakan

G E R E K Ç E

İlişik olarak sunulan kanun tasarısı, 15 . 8 . 1945 tarihli ve 4081 sayılı Kanunla onaylanmış bulunan Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 23, 27 ve 61 nci maddelerinin, Hükümetimizin de üyesi bulunduğu Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Kurulunun 1963 yılında New York'ta Akdettiği XVIII nei Devre Toplantısında 17 Aralık 1963 tarihinde kabul edilen 1991 (XVIII) sayılı kararıyla değiştirilmiş olan şekillerinin onaylanmasının uygun bulunmasını gütmektedir.

Teşkilâtın üye sayısının kuruluşundan bu yana iki katından fazla artmış olmasına ve 1945 den bugüne kadar teşkilâta katılan üye memleketlerin büyük çoğunluğunu Asya ve Afrika'da bağımsızlıklarını yeni kazanmış bulunan devletlerin teşkil etmesine rağmen, gerek Güvenlik Konseyi'nin, gerek Ekonomik ve Sosyal Konsey'in üye sayısının ve tereküp tarzlarının sabit kalmış olması, teşkilât üyelerinin coğrafi bölgeler itibariyle her iki konseyde hakkaniyete uygun bir şekilde temsil edilmeleri esasına mâni olmuştur.

Andlaşma maddelerinde yapılması sözü geçen kararla öngörülen ve üye memleketlerin üçte ikisinin onaylamasından sonra yürürlüğe girecek olan bu değişiklikler ile, Güvenlik Konseyi'nin üye sayısı 11 den 15 e, Ekonomik ve Sosyal Konsey'in üye sayısı ise, 18 den 27 ye çıkarılmakta ve her iki konsey de üyeliklerin coğrafi bölgeler itibariyle dağılışına yeni bir düzen verilmektedir.

Birleşmiş Milletlerin bu iki önemli uzvunun mevcut üye sayısı ve üyeliklerinin dağılışı tarzı ile öngörülen bu değişikliklerin kabulü üzerine hâsıl olacak durum, Birleşmiş Milletlerde halen yürürlükteki esaslar ve uygulama göz önünde bulundurulmak suretiyle, aşağıda mukayeseli bir şekilde gösterilmiştir:

Güvenlik Konseyi

Bugünkü dağılım tarzı		Değişikliklerin kabulüyle ön görülen dağılım tarzı	
a) Süreli üyeler :		a) Süreli üyeler :	
— Amerika Birleşik Devletleri :	1	— Amerika Birleşik Devletleri :	1
— İngiltere :	1	— İngiltere :	1
— Fransa :	1	— Fransa :	1
— Çin Cumhuriyeti :	1	— Çin Cumhuriyeti :	1
— Sovyetler Birliği :	1	— Sovyetler Birliği :	1
b) Süresiz üyeler :		b) Süresiz üyeler :	
— Batı - Avrupa ve diğer memleketler :	1	— Batı - Avrupa ve diğer memleketler :	2
— Lâtin Amerika :	2	— Lâtin Amerika :	2
— Doğu - Avrupa :	1	— Doğu - Avrupa :	1
— Commonwealth :	1	— Asya - Afrika :	5
— Orta - Doğu :	1		
	11		15

Ekonomik ve Sosyal Konsey

— Güvenlik Konseyinin süreli üyeleri :	5	— Güvenlik Konseyinin süreli üyeleri :	5
— Lâtin Amerika :	4	— Lâtin Amerika :	5
— Batı Avrupa ve diğer memleketler :	2	— Batı Avrupa ve diğer memleketler :	3
— Doğu Avrupa :	2	— Doğu Avrupa :	2
— Commonwealth :	1	— Commonwealth :	1
— Orta - Doğu :	1	— Orta - Doğu :	1
— Uzak - Doğu :	1	— Uzak - Doğu :	1
— Asya - Afrika :	2	— Asya - Afrika :	9
	18		27

Birleşmiş Milletler Teşkilâtına üye memleketler sayısının son yıllarda vâkı yeni kabullerle önemli miktarda artmış olması karşısında, Güvenlik Konseyindeki geçici, Ekonomik ve Sosyal Konseydeki üye sayısının mâkul bir oranda artırılmasını ve üyeliklerin coğrafi taksim esası üzerinden âdil ve haklı bir şekilde yeniden dağıtılmasını uygun gören Hükümetimiz XVIII nci Genel Kurul toplantısı sırasında bu husustaki karara müspet oy vermiştir.

Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 108 nci maddesi uyarınca, üye memleketlerin yürürlükteki mevzuatına uygun olarak en geç 1 Eylül 1965 tarihine kadar onaylanması gereken söz konusu değişikliklerin onaylanmasının uygun olacağı düşünülmüş ve ilişik kanun tasarısı sunulmuştur.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/695
Karar No. : 13

2 . 12 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 23, 27 ve 61 nci maddelerinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 17 Aralık 1963 tarihli 1991 (XVIII) sayılı kararıyla değiştirilmiş olan şekillerinin onay-

lanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Gerekçede serd edilen sebepler komisyonumuzca da müspet mütalâa olunarak tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Kâtip ve bu rapor			
Başkan	Sözcüsü		
Kocaeli	İstanbul	Diyarbakır	Eskişehir
N. Erim	O. Oran	V. Pirinçcioğlu	E. G. Sakarya
İstanbul	İstanbul	İstanbul	İzmir
F. K. Gökay	Ö. Z. Dorman	S. Sarper	Ş. Osma
	Kars	Mardin	Sivas
	S. Öktem	V. Dizdaroğlu	G. Sarısozen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 23, 27 ve 61 nci maddelerinin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 17 Aralık 1963 tarihli ve 1991 (XVIII) sayılı Kararıyla değiştirilmiş olan şekillerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 15.8.1945 tarihli ve 4801 sayılı Kanunla onaylanmış bulunan Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 23, 27 ve 61 nci maddelerinin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 17 Aralık 1963 tarihli ve 1991 (XVIII) sayılı Kararıyla değiştirilmiş olan şekillerinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5 . 6 . 1964

Başbakan	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
İsmet İnönü	K. Satır	İ. S. Omay	M. Yolaç
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı V.	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
N. Yetkin	N. Yetkin	İ. Sancar	O. Öztrak
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
F. C. Erkin	F. Melen	İ. Öktem	A. H. Onat
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı	Gümrük ve Tekel Bakanı	
F. İslimyeli	K. Demir	M. Yüceler	
Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı V.	Çalışma Bakanı	Sanayi Bakanı
T. Şahin	M. Yolaç	B. Ecevit	M. Erten
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Turizm ve Tanıtım Bakanı	İmar ve İskân Bakanı	Köy İşleri Bakanı
H. Oral	A. İ. Göğüş	C. Uzer	L. Yurdoğlu

Madde 23. —

1. Güvenlik Meclisi, Teşkilâtın 15 üyesinden mürekkeptir. Çin Cumhuriyeti, Fransa, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Güvenlik Meclisinin süreli üyeleridir. Teşkilâtın diğer on üyesi, her şeyden evvel Teşkilât üyelerinin Milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasındaki ve Teşkilâtın diğer gayelerinin sağlanmasındaki payını ve ayni zamanda da âdilâne bir coğrafi taksimi bilhas- sa göz önünde tutan Genel Kurul tarafından, Güvenlik Meclisine süresiz üye olarak seçilir.

2. Güvenlik Meclisinin süresiz üyeleri iki yıllık bir devre için seçilirler. Güvenlik Meclisinin

üyelerinin 11 den 15 e çıkarılmasını mütaakıp süresiz üyelerin ilk seçiminde, ilâve dört üyenin ikisi, bir yıllık devre için seçilecektir. Çıkan üyeler derhal yeniden seçilemezler.

3. Güvenlik Meclisinin her üyesinin Mecliste bir temsilcisi vardır.

Madde 27. —

1. Güvenlik Meclisinin her üyesi bir oya sahiptir.

2. Güvenlik Meclisinin usul meselelerindeki kararları, 9 üyenin müsbet oyu ile alınır.

3. Güvenlik Meclisinin diğer bütün meselelerdeki kararları, süreli üyelerin hepsinin oyları dâhil olmak üzere 9 üyenin müsbet oyu ile alınır, şu kadar ki, VI ncı bölüm ile 52 ncı maddenin 3 ncü fıkrası uyarınca alınan kararlarda, bir uyumsuzlukta taraf olan oy vermekten kaçınılır.

Madde 61. —

1. Ekonomik ve Sosyal Meclis Genel Kurulca seçilen 27 Birleşmiş Milletler üyesinden mürekkeptir.

2. Üçüncü fıkra hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, Ekonomik ve Sosyal Meclisin 9 üyesi her yıl üç senelik bir devre için seçilir. Çıkan üyeler derhal yeniden seçilebilir.

3. Ekonomik ve Sosyal Meclisin üyelerinin 18 den 27 ye çıkarılmasını mütaakıp ilk seçimlerde, o yıl sonunda görev süreleri sona erecek olan 6 üye yerine seçilecek üyelere ilâveten, 9 üye daha seçilecektir. Genel Kurulca tesbit edilen hükümlere uygun olarak bu 9 ilâve üyeden üç üyenin görev süresi bir yıl sonra, diğer üç üyenin ki ise, iki yıl sonra bitecektir.

4. Ekonomik ve Sosyal Meclisin her üyesinin Mecliste bir temsilcisi vardır.

Güvenlik Konseyi ve Ekonomik ve Sosyal Konsey üyeliklerinin artırılmasına dair 1991 A ve B XVIII sayılı Genel Kurul kararına 4 Aralık 1964 tarihine kadar tasdik belgelerini tevdi eden devletler

1. Kamerun,
2. Habesistan
3. Tunus
4. Gana
5. Jamaika
6. Tayland
7. Cezayir
8. Merkezi Afrika Cumhuriyeti
9. Ürdün
10. Gabon
11. Yukarı Volta
12. Mali
13. Nijer
14. Kanada
15. İrlanda
16. Kenya
17. Çad
18. Fildişi Sahili
19. Avusturya
20. Kosta Rika
21. Tanganika
22. Zanzibar Birleşik Cumhuriyeti
23. Hindistan
24. Liberya